

Veronika Remišová, podpredsedníčka vlády a
ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
Ján Budaj, Minister životného prostredia
Richard Sulík, Minister hospodárstva
Milan Krajniak, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR
CC: Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

Žiadosť o rozšírenie podpory z kotlíkovej dotácie o zlepšenie tepelnotechnických vlastností domov a obnoviteľné zdroje energie v Operačnom Programe Slovensko

V návrhu Partnerskej dohody a Operačného Programu Slovensko je na zlepšenie kvality ovzdušia alokovaných 29,9 milióna eur náhradou kotlov na tuhé palivo len za kotly na zemný plyn, prioritne v zónach a aglomeráciách s vysokou koncentráciou PM častíc v ovzduší. Podporovaná bude aj realizácia opatrení na veľkých a stredných stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia pri rešpektovaní princípu „znečisťovateľ platí“ a zlepšenie systému monitorovania kvality ovzdušia a riadenia kvality ovzdušia, ako aj sprievodné informačné aktivity zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia, napr. na informovanosť v oblasti správnej vykurovacej praxe.

- ✓ **Žiadame príslušné ministerstvá, aby v Partnerskej dohode a v opatrení 2.7.8. v Operačnom programe Slovensko rozšírili grantovú podporu o zlepšovanie tepelnotechnických vlastností budov a inštaláciu obnoviteľných zdrojov energie.**

Dôvodov našej žiadosti je viacero:

1. Súčasnú znenie opatrenia 2.7.8. Operačného programu Slovensko ráta len so zemným plynom. To nezlepšuje kvalitu ovzdušia, pretože ignoruje sociálnu realitu v slovenských regiónoch.
2. Sme presvedčení, že ľudia, ktorí majú dosť peňazí na vykurovanie domácností zemným plynom, ním už dávno kúria. Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) odhadla náklady na kúrenie zemným plynom na 1385 € ročne a drevom na 943 € ročne.^{1 2} Z terénnej práce Spoločnosti ochrany spotrebiteľov vyplýva, že sociálne zraniteľné domácnosti si zabezpečujú palivá rôznymi spôsobmi aj s nákladmi do 250 € ročne.³ Využívanie zemného plynu ako zdroja vykurovania je pre ne ekonomicky nemožné.
3. Navyše, ceny zemného plynu v roku 2021 veľmi výrazne vzrástli, čo zvyšuje aj cenu elektrickej energie.⁴ Je potrebné znížiť v prvom rade energetickú potrebu obnovov budov. Samozrejme, treba zohľadniť špecifiká sociálne zraniteľných domácností a administratívnu náročnosť Európskych štrukturálnych a investičných fondov.
4. Takto nastavené opatrenie nezohľadňuje fakt, že viacero oblastí so zhoršenou kvalitou ovzdušia sa nachádza v regiónoch, ktoré nie sú a nikdy nebudú

¹ <https://www.siea.sk/bezplatne-poradenstvo/publikacie-a-prezentacie/ake-su-naklady-na-vykurovanie/>

² Poznámka: SIEA porovnávala iba prevádzkové náklady zariadenia, nezohľadňovala investičné náklady.

³ <https://www.sospotrebitelev.sk/>

⁴ <https://www.urso.gov.sk/6124-sk/burzove-ceny-elektriny-a-plynu/>

plynofikované. Ich obyvatelia sú teda vylúčení z možnosti čerpania dotácií na zlepšenie kvality ovzdušia z Operačného programu Slovensko.

5. Ceny fosílnych palív, vrátane zemného plynu budú z dlhodobého hľadiska rásť kvôli tomu, že ich dopady na zmenu klímu budú čoraz viac zarátané do ceny pre spotrebiteľov.
6. Zemný plyn je fosílné palivo a je preukázané, že vykurovanie zemným plynom má podobný ba až horší dopad na klímu ako vykurovanie uhlím.⁵ Metán, ktorý uniká nespálený do ovzdušia počas ťažby a distribúcie zemného plynu je až 82 krát silnejší skleníkový plyn ako oxid uhličitý.⁶ Kotle na zemný plyn ako náhrada kotlov na tuhé palivo síce pomôžu znížiť znečistenie ovzdušia pevnými časticami, ale vytvárajú ďalší problém - prispievajú k prehĺbovaniu klimatickej krízy.
7. Preto sme presvedčení, že je dôležité začať vytvárať podmienky pre nastavovanie pripravovaného Sociálno-klimatického fondu a nepodporovať zvyšovanie závislosti na zemnom plyne so všetkými geopolitickými problémami. Za posledných desať rokov, totiž, odišlo zo Slovenska viac ako 15 miliárd eur za dovoz zemného plynu.⁷

Mimovládne organizácie zároveň ponúkajú ministerstvám spoluprácu zdieľaním údajov z terénneho prieskumu, prinášaním príkladov dobrej praxe zo Slovenska a zahraničia a spoluorganizovaním konštruktívneho dialógu medzi rezortami a s inými expertami/kami.

Ďakujeme vopred za Váš čas.

S úctivým pozdravom,

Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA, melichar@priateliazeme.sk, 0903 473 816 (kontakt)

Dušana Dokupilová, Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied

Petra Čakovská, Spoločnosť ochrany spotrebiteľov

Ľubica Šimkovicová, Inštitút pre pasívne domy

Katarína Nikodemová, Budovy pre budúcnosť

Miloš Veverka, CEPTA

Lucia Szabová, Klimatická koalícia (zastupujúca 15 organizácií a iniciatív)

Kateřina Chajdiaková, Slovenská klimatická iniciatíva (Budovy pre budúcnosť, Prognostický ústav SAV, SAPI, Priatelia Zeme-CEPA)

Oto Hudec, Nestrácajme čas

Katarína Juríková, Greenpeace Slovensko

Antoine De Hertogh, ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj

Viktor Teru, Roma Environmental Sustainability and Development Initiative

Martin Tršo, Cech Kachliarov

Daniela Piršelová, Climate Communication Slovakia

Katarína Batková, Via Iuris

Vladimír Orovnický, Slovenský zväz pre chladiacu, klimatizačnú techniku a tepelné čerpadlá

Kristína Serafin Hudeková, Živica

Zuzana Hudeková, Regionálne Ekologické Centrum Bratislava

⁵ <https://eeb.org/library/the-reference-environmental-standards-for-energy-techniques-reset-guidance/>

⁶ IPCC, 2021: Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, s. 1739, <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/#FullReport>

⁷ Vlastný výpočet na základe údajov: [Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2020](#)

Richard Medal, Centrum environmentálnych aktivít

Ladislav Bíro, manažér kvality ovzdušia;

Jana Pavlíková, manažérka kvality ovzdušia;

Veronika Basta, komunálna poslankyňa;

Jana Paluchová, špecialistka - kvalita ovzdušia;